

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та
реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пейзаж та портрет у техніці пастелі

Освітня програма «Образотворче мистецтво»

Першого (бакалаврського) рівня

Спеціальність **023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 2 від 07 жовтня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Пейзаж та портрет у техніці пастелі
Викладач (-і)	Сандюк Володимир Сергійович – доцент
Контактний телефон викладача	+380679480288
Е-mail викладача	volodymyr.sandyuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації із студентами проводяться відповідно до графіку розміщеного на інформаційному стенді та сайті кафедри. Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є техніка пастелі - одна з найважливіших і дуже розвинених галузей образотворчого мистецтва, що лежить в основі всіх видів зображень на площині</p> <p>Програма з техніки пастелі передбачає поєднання коротких ввідних лекційних матеріалів із практичним курсом і великим об'ємом самостійної роботи.</p> <p>Навчальний курс „ Пейзаж та портрет у техніці пастелі ” має на меті підготувати кваліфікованого фахівця (художника і педагога) з образотворчого мистецтва із високими духовними та культурними характеристиками, розвинутим творчим мисленням, відповідним професійним рівнем художньої майстерності.</p> <p>Техніка пастелі як частина навчальна дисципліна «Графіка» має необмежені можливості для творчого розвитку мистця і позитивно впливає на формування творчих якостей і високої художньої культури.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення дисципліни є оволодіння студентами основ теорії та практики художньої пастелі, як базової дисципліни підготовки митців-художників, оволодіння технологією і технікою пастелі та застосування набутих знань і навичок у власній мистецькій та педагогічній діяльності.</p> <p>Основні цілі викладання дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – познайомити студента з технікою художньої пастелі; – навчити студента орієнтуватись у видах і жанрах мистецтва, користуватись виражальними засобами, стилістикою та мовою графіки; – виробити знання, уміння і навички, які дозволять студентові самостійно виконувати творчі завдання в техніці пастелі, а також застосовувати її в мистецькій діяльності. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ФК 1. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах.

ФК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ФК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Результати навчання

ПРН 2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних

ситуаціях.

ПРН 7. Відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого мистецтва, та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПРН 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПРН 15.. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	26
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний /
---------	---------------	------	---------------

		(рік навчання)	вибірковий	
6	«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»	3	Вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
3 курс VI семестр. (Залік).				
Тема				
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Пейзаж та особливості виконання його пастеллю.		2		
Тема 2. Портрет та особливості виконання його пастеллю.		2		
Тема 3. Виконання пейзажу в одній з технік пастелі (суха).			12	30
Тема 4. Виконання власного портрету в одній з технік пастелі олійна).			14	30
		4	26	60
6. Система оцінювання дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання з навчальної дисципліни проводиться з метою перевірки знань і вмінь студентів, виявлення якості засвоєних компетентцій, формування рейтингу успішності. Оцінювання результатів навчання відбувається на принципах систематичності, об'єктивності та прозорості.</p> <p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Оцінювання результатів навчання відбувається згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти визначені у Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp-7-redaktsia.pdf</p> <p>Семестровий (підсумковий) контроль з дисципліни «Пейзаж та портрет у техніці пастелі» проводиться у формі заліку. Залік передбачений в кінці семестра.</p>			

Навчання оцінюється за 100 бальною шкалою.

Шкала оцінювання			
Університетська	Національна		Шкала ЄКТС
90-100	5	відмінно	A
80-89	4	добре	B
70-79			C
60-69	3	задовільно	D
50-59			E
26-49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25			Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Оцінювання результатів навчання з дисципліни передбачає поточне оцінювання на практичних заняттях, виконання самостійної роботи.

Загальна система розподілу балів за різні види робіт

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	90
Самостійна робота	10
Заг. к-ть	100

Вимоги до письмової роботи

Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання всіма студентами самостійної роботи. Самостійна робота передбачає виконання студентами завдань до кожної теми згідно силабуса. Це завдання пов'язані із роботою із словниками, виконанням рефератів, творчих робіт, презентацій тощо. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Практичні заняття

Практичні заняття передбачають вивчення студентами тем згідно силабуса. Студенти виконують практичні завдання.

Система оцінювання практичних занять визначена у Положенні про «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника».

Максимальна кількість балів за практичні заняття – 90.

<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Умови допуску до підсумкового контролю визначаються в Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf) та згідно положення «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» розміщеного на сайті університету: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p> <p>Студент допускається до семестрового контролю при відсутності пропусків занять та виконанні усіх видів робіт передбачених силабусом навчальної дисципліни.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Вивчення дисципліни передбачає залік в кінці семестра.</p> <p>Залік виставляється на останньому занятті. Оцінка у 100 – бальній шкалі формується як сума балів за практичні заняття та самостійну роботу студента.</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Положенні про запобігання академічному плагіату (нова редакція) у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування. 2. Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція), https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf , в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи; 3. Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція), https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf , в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних 	

принципів поведінки члена університетської громади.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски занять здійснюються у вигляді відпрацювання (здачі) практичних занять, підготовки індивідуальних творчих завдань (проектів, презентацій, рефератів) та опрацювання літератури із лекційних курсів.

Додаткові бали

Додаткові бали здобувачі освіти можуть отримати за написання рефератів, поглиблене вивчення певних питань за додатковою літературою з лекційних курсів; виконання додаткових завдань із практичних занять.

За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали.

Неформальна освіта

Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

1. Рекомендована література

1. Панфілова О.Г. Техніка сухої пастелі: методичні вказівки до практичних занять. Луцьк, 2024. 25 с.
2. Жердзицький В. Є. Техніка пастель. Вісник ХДАДМ, 2008 125 с.
3. Прокопів П.М. Чорне і біле. Івано-Франківськ, Нова Зоря, 2013. 72 с.
4. Резніченко М.І., Твердохлібова Я.М. Художня графіка. Тернопіль. Навчальна книга-Богдан.2011.272 с.
5. Степовик Д.В. Між Україною й Америкою: графіка і малярство Василя Лопати. Київ. Кліо. 2020. 304 с.
6. Стратійчук О. Основні техніки літографії // Укр. АМ: Дослідн. та наук.-метод. пр. К., 2013. Вип. 20.
7. Сухенко В.О. Рисунок / В.О.Сухенко. – К.: „BONAMENTE”, 2004., - 176 с.
8. Українська графіка ХІ-початку ХХ ст. Київ. : 1994. 123с.
9. Урсу Н.О., Бугерчук У.М. Чари козацького письма. Мальовниче життя Бориса Негоди. Кам'янець-Подільський. Аксіома. 2018. 152 с.
10. Христенко В.Є. Техніки авторського друку. Харків.ХДАДМ.2013. 146 с.
14. Яців Р. М. Львівська графіка 1945–1990. Традиції та новаторство. К., 1992. 120 с.
11. Ятченко Ю.М. Київська школа рисунка /Ю. М. Ятченко// Українська академія мистецтв. Дослідницькі та наукові праці. – К., 1998. – С. 43.

Допоміжна

1. Giovanni Tommasi Ferroni. Canto Dopo Canto. SanBenedetto del Tronto. OPERA, 2021. 176 p.
2. Giovanni Civardi. Il Nudo Maschille Strutture e Metodi di Rappresentazione. Milano/II Castello/Collane Tecniche, 1991. 224 p.
3. Ivan Lendl. Alfons Mucha.Bratislava: Slovart, 2018. 320 с.

4. XIII Всеукраїнська-IV Міжнародна виставка «Графіка у Харкові». Каталог виставки. Харків.2023. 120с.

5. XIV Всеукраїнська-V Міжнародна виставка «Графіка у Харкові». Каталог виставки. Харків.2024. 120с.

6. XV Всеукраїнська-VI Міжнародна виставка «Графіка у Харкові». Каталог виставки. Харків.2025. 123с.

Інформаційні ресурси

1. Образотворче мистецтво з методикою викладання. UPL: <https://studfile.net/preview/5185909/>

2. Гнатюк М. В. Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво (основи образотворчої грамоти). UPL: <http://194.44.152.155/elib/local/2815.pdf>

3. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів UPL: <http://mon.gov.ua/content/derz-stan.pdf>

Викладач _____ доцент Сандюк В. С.